

név:	
Neptun:	

Fizika 2i, 4. vizsga, 2018. június 21.

csoport:	
----------	--

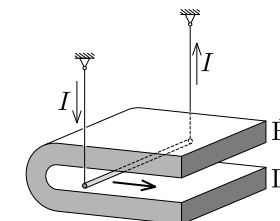
I. rész: Törvény kimondása (8 pont)

Egy mondatban ismertesse a Huygens–Fresnel-elvet, és ábra segítségével mutassa be, hogyan érvényesül az elv egy gömbhullámban a hullámfrontok terjedésénél!

II. rész: Igaz vagy hamis? (10×2=20 pont, minimum: 0 pont)

Írjon az állítás elé egy I betűt, ha az állítás igaz, H betűt, ha hamis! A helyes válasz +2 pontot, a helytelen válasz –2 pontot, üresen hagyott kérdés 0 pontot ér.

I	Egy elektroszkóp közelébe <i>negatív</i> töltésű ebonitrudat helyezünk, ezután az elektroszkópot rövid ideig leföldeljük, végül az ebonitrudat eltávolítjuk. Igaz vagy hamis, hogy a kísérlet végén az elektroszkóp <i>pozitív</i> töltésű?
I	Egy adott feszültségű telephez csatlakoztatott síkkondenzátor lemezeinek távolságát csökkentve a lemezek közötti elektromos térerősség növekszik.
H	Egy alumíniumhuzalban időben állandó erősségű áram folyik. Igaz vagy hamis, hogy a huzal belsejében az elektromos térerősség nulla?
H	Egy vezető rudat fémszálakra függesztünk, és az így kapott ingát az ábrán látható polaritású patkómágnes belsejébe helyezük. Igaz vagy hamis, hogy ha a rúdon az ábrán jelzett irányban áramot vezetünk át, a rúdra ható Lorentz-erőt a vastag nyíl helyesen mutatja?
H	Kör alakú vezetőkeretet forgatunk egyik átmérője körül az átmérőre mérőleges irányú, homogén mágneses térben. A keretben indukált feszültség pillanatnyi értéke nulla, amikor a kereten átmenő mágneses fluxus zérus.
I	Optikai rács diffrakciós képén a maximális erősítésnek megfelelő helyek ernyőn mért távolsága nő, ha a megvilágító fény hullámhosszát növeljük.
H	Ha egy vákuumban haladó elektromágneses síkhullám n törésmutatójú közegbe lép, akkor a (k) hullámszáma n -edrészére csökken.
I	Egy cirkulárisan polarizált elektromágneses síkhullám polárszűrőn halad át. Igaz vagy hamis, hogy az átjutó fény intenzitása a beeső fény intenzitásának a fele?
H	A kézi nagyítóként (lupeként) használt vékony gyűjtőlencse valódi, egyenes állású, nagyított képet állít elő.
I	Két ugyanolyan anyagból készült, vékony síkdomború gyűjtőlencse közül annak nagyobb a fókusz távolsága, amelyiknek a görbületi sugara nagyobb.

III. rész: Számolásos feladatok (9×8=72 pont)

Minden helyesen megoldott feladat 8 pontot ér. A megoldásokhoz tartozó betűket a feladatok után található táblázatba írja be a feladat sorszámát! Szüksége lehet a következő univerzális állandókra: $\epsilon_0 = 8,85 \cdot 10^{-12}$ As/Vm, $\mu_0 = 4\pi \cdot 10^{-7}$ Vs/Am. A fénysebesség vákuumbeli értékét vegye $c = 3,0 \cdot 10^8$ m/s-nak!

1. Egy $a = 10$ cm oldalú négyzet csúcsaiban négy egyforma, $Q = +2$ nC nagyságú ponttöltés helyezkedik el. Mekkora az egyik töltésre ható eredő elektromos erő nagysága?

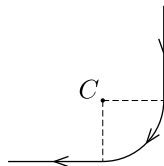
- A) $3,6 \cdot 10^{-6}$ N   **B) $6,9 \cdot 10^{-6}$ N**   C) $9,0 \cdot 10^{-6}$ N   D) egyik sem

2. Egy $R = 9$ cm sugarú fémgömb felületén a potenciál értéke (a végtelen távoli ponthoz képest) $U = -600$ V. A gömb középpontjától $r = 15$ cm távolságból egy elektront engedünk el nulla kezdősebességgel. Hány eV mozgási energiára tesz szert az elektron, amíg kezdeti helyétől a *végtelenbe* jut? (A gravitáció hatása elhanyagolható.)

- A) 240 eV   **B) 360 eV**   C) 960 eV   D) egyik sem

3. Egy igen hosszú, egyenes vezető közepére egy 6 cm sugarú negyedkört hajlítottunk az ábrán látható módon. Mekkora a mágneses indukció értéke a negyedkör C középpontjában, ha a vezetőben 3 A erősségű áram folyik?

- A) $2,1 \mu\text{T}$ B) $7,9 \mu\text{T}$ **C) $17,9 \mu\text{T}$**   D) $25,7 \mu\text{T}$

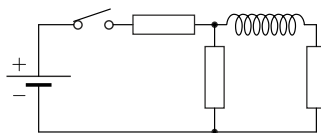

4. Egy $R_1 = 4$ cm sugarú, hosszú szolenoid belsejében egy vele azonos tengelyű, $R_2 = 2$ cm sugarú szolenoid helyezkedik el. Mindkét tekercs meneteinek száma $N = 3000$, hosszuk $L = 50$ cm. A külső tekercsben folyó áram erősségét $I(t) = I_0 + \beta \cdot t$ módon változtatni kezdjük, ahol $\beta = 0,2$ A/s. Mekkora feszültség indukálódik ennek hatására a belső tekercsben?

- A) $1,9 \mu\text{V}$ B) $22,7$ mV   **C) $5,7$ mV**   D) egyik sem

5. Az ábrán látható áramkör egy ideális tekercsből, három egyforma 200Ω -os ellenállásból és egy 12 V-os ideális telepből áll. Az áramkör kapcsolóját zárjuk és megvárjuk, amíg az áramerősség mindenhol állandósul. Ezután a kapcsolót kinyitjuk. Mekkora a tekercsen eső feszültség közvetlenül a kapcsoló kinyitása után?

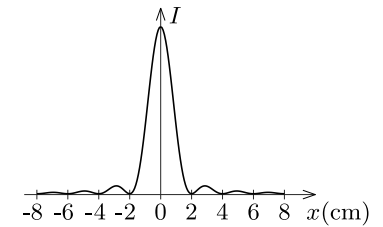
- A) 8 V**   B) 12 V   C) 16 V   D) egyik sem

6. Egy vákuumban terjedő elektromágneses síkhullámban a Poynting-vektort (SI egységekben) az $\mathbf{S}(x, t) = 9,6 \cdot 10^{-2} \mathbf{e}_x \sin^2(kx - \omega t)$ formula írja le, ahol $\mathbf{e}_x$ az x irányú egységvektort jelöli. Az alábbiak közül melyik kifejezés adhatja meg a hullámban az elektromos térerősségvektort a hely és idő függvényében?

- A) $6 \mathbf{e}_z \sin(kx - \omega t)$**   B) $3,2 \cdot 10^{-10} \mathbf{e}_y \sin(kx - \omega t)$
C) $2,9 \cdot 10^7 \mathbf{e}_y \sin^2(kx - \omega t)$ D) egyik sem

7. Egy átlátszatlan lapon lévő egyszerű rést merőlegesen 600 nm hullámhosszúságú fényel világítunk meg. A réstől 3 méterre lévő ernyőn az ábrán látható intenzitáseloszlást észleljük az ernyő mérhető x távolság függvényében. Mekkora a rés szélessége?

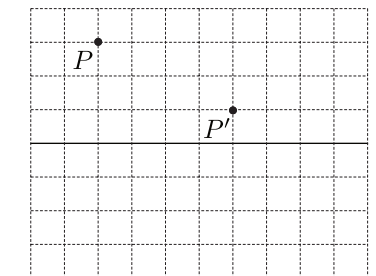

- A) $22,5 \mu\text{m}$ B) $45 \mu\text{m}$ **C) $90 \mu\text{m}$**   D) egyik sem

8. A pointilizmus az impresszionizusból kialakult festészeti irányzat, melynek lényege, hogy a kép sok apró, pontszerű ecsetvonásból épül fel. Legalább milyen messze kell állni a festménytől, hogy a képen egymástól $d = 2$ mm távolságban lévő szomszédos színes pöttyöket a szemünk $D = 1,5$ mm átmérőjű pupilláján keresztül már ne tudjuk megkülönböztetni? (A pöttyökről a szemünkbe jutó fény hullámhosszát vegyük $\lambda = 500$ nm-nek!)

- A) 1 m   B) 2 m   **C) 5 m**   D) 10 m

9. Egy vékony szórólencse az ábrán látható P pontról a P' pontban állít elő látszólagos képet. A lencse optikai tengelyét a folytonos vonal jelöli, a négyzethálón egy-egy beosztás 10 cm-nek felel meg. Mekkora a lencse fókusz-távolsága? (Válaszát indokolja!)

- A) -30 cm**   B) -25 cm   C) -20 cm   D) -15 cm

A válaszok betűjelei:

1.	B	6.	A
2.	B	7.	C
3.	C	8.	C
4.	C	9.	A
5.	A	—	—

A hallgató aláírása: